

B é t s.

Öröm vagyon az Udvarban — *öröm* egész *Béts* Városában — *öröm* leffz, tudjuk bizonynyal, a' két Magyar Hazában is: mert annak örvend mind az Udvar, mind *Béts* Városa, hogy szerentsésen szült *Mária Theresia* H. Asszony, kedves *Ferentz* Főherczegünknek szerelmetes Hitvese. Tegnap, estvéli tíz órakor kezdődtek a' szülés' fájdalmai: már 11 órakor világon vőlt egy H. Asszonyka, a' kinek megkereszteltetése ma leszén délutánni öt órakor *Maximilián* Fő Hg által. Ugyan akkor az ágyú is ki fognak süttögettetni a' bástyákról. A' keresztelést, udvari fényes mulattság (*apartement*), 's szabad komédiák fogják fel-váltani.

Hogy a' Kántzelláriák, és Dikastériumok jó lábón állyanak, 's mennyenek; hogy az igazság mindenkor győzedelmeskedhessen az igazságtalanságon; hogy az érdem, jutalom; a' vétek pedig büntetés nélkül ne maradjon: két Visgálókát állított elő ő Ts. 's Kir. Felsege, az *Ausztiai* Kormány-Széknél Tanácsosi hivatalt viselő *Mehrenthal*, és *Leon* Uraknak személyekben; kiknek kívánságokra tartoznak akarmikor elő-mutatni a' magok Jegyző-Könyveiket 's Aktáikat a' Kántzelláriák, és Dikastériumok.

Udvari Tanácsos *Pázfthory Sándor* ő Nságának nyomos érdemeit különös tekintetbe vévén a' Felség, nyóltz ezer forintot rendelt néki esztendőt által mint *Fiumei* Kormányozónak; úti költségére pedig két ezer forintot. Kit fog ő Felsege, ezen derék Méltóság' helyébe Referendáriusnak elő-állítani: még bizonyossan nem irhatjuk — mert azt tsak fül-heggyel hallottuk, hogy *B. Prónay Gábor* ő Nagyságára volna téve a' tzél.

Néhai Nagy *Hadikunk'* halálával, üressen maradott vőlt az Udvari Hadi Tanácsnak Elöl-ülői Székje. Ezt most Dec. 10-dikén Fő Hadi-Vezér Gróf *Vallis Mihály* ő Excel. ja foglalta el,

B b b

minek.

minekutánna a' szokott esküvésnek formája szerint le-tette volna előbb az Udvarnál ő Felsége előtt a' hitet, úgy is, mint az Udvar Hadi Tanátsának jövődöbéli Prézese; úgy is, mint Ts. Kir. Belső Tanátsos, melly méltóságot t. i. együtt nyert a' Prézességgel. — Bé-iktatója volt Fő-Udvari-Mester H. *Stárhemberg*, a' ki tulajdon pompás hintájában vitte a' bé-iktatandó Méltóságot az Udvari Hadi Tanáts' (Hadi Kántzellária) épületjéhez. Szép Beszédeket mondottak, a' jeles alkalmatossághoz képest 1.) a' Béiktató H. *Stárhemberg*; 2.) a' béiktatott Elölülő Gróf *Vallis*; 3.) az Elölülőnek eddig való Helytartója Lovassag' Generálja, 's Udvari Hadi Tanáts Gr. *Tige*. Jelen voltak ezen fényes tzeremonián a' Német és Magyar Testörzök is.

Az úgy nevezetett *Studienhofkommission* (a' Tudományokra ügyelő Udvari Biztosság) el-múlt, 's a' tudományi dolgok' intézését egyenesen a' *Tseh Országi* Kántzelláriának adta által ő Felsége. Tsász. Kir. Köny-Tárnok B. *Svieten* Úr is tehát, a' ki Elölülője volt az említett Kommissziónak, nyúgodalomra tétetett Prézesi hivatalára nézve; hanem előbbeni fizetése meg-maradt, 's Belső-Titok-Tanátsi rangot is nyert minden taksa nélkül. — Úgy értettük, *Spanyol Országba* fogna küldödni Követnek. — Viselt már ez a' derék Úr egyszer Követtséget, de nem sokáig; mert *Fridrik Király*' idejében volt Követ a' *Prussziai* Udvarnál, 's félt tőle a' szemes *Fridrik*, hogy ki talállya tanulni minden mesterségeit; azért kérte a' *Bétsi* Udvar, hogy hívna vissza *Berlinből* a' Követjét, 's mást küldjön helyébe.

A' *Pesti* Zsinatnak szekuláris (világi) Küldöttjei is vissza-tértek már *Bétsből*, Magyar Országba.

Fájlaljuk, hogy inkább az Emberi Nem' díszére 's javára szolgáló virtusoknak rend-kiváló remekjeit nem közölhetjük olly bokrossan

Béts

Béts Városából, mint az ollyatén gyalázatos és veszedelmes indulatoknak irtóztató példáit, melyek fene-vadakhoz hasonlóvá, vagy még azoknál is alább-valóvá változtatják az Embert. — Nem régiben iránk innen egy *szörnyű esetet*; már a' közelébb múltt postán *szörnyűbbet* kéntelenítettünk irni: most pedig még annál is *szörnyűbbet* némelly tekintetben. — Ugyan is, *Haska* orozva ölettetett vólt meg az úttzán, estvének idején; *Hofdeml* fényes nappal akarta meg-gyilkolni a' maga Feleségét, tulajdon lakó-szobájokban; 's végezte - ki önnön magát a' világból: a' múltt Tsötörtökön pedig, estvéli tíz óra után, közönséges vatsoráló szobában, harmintz 's több szemellyeknek jelenlétében sebesített szinte halálra egy Katona Tiszt, *Neuhauser* nevezetű Embertársát. — Ezen gyászos történetet így beszéltette el nekünk egy jó Barátunk, a' ki tulajdon maga hívott vólt Katonákat is a' Strázsa-háztól, kik a' gyilkost el-kisérjék. Azon asztalnál, mellynél a' Tiszt ült, ült közel hozzája két egygyüvertartozó pár is, úgymint két Férjfiak, és két Affzony-szemellyek. Az evés közben ki-megy a' két fehér nép az asztaltól. Ezt látván a' Tiszt, ő is utánnok osont hivatlan, 's egyiket derekassan kezdi ostromlani; de nem győzedelmeskedhetett. Vissza térvén a' két fehér nép, belzélli nevetve a' Tiszttel történtt históriát. Azonközben a' Tiszt is bé-megy a' szobába, mintha ugyan nem is ő lett vólna, a' ki kosarat kapott. Látja, hogy a' két Férjfi, 's két fehér nép nevetköznek egygyütt. Gyanakodván, 's talán nem is ok nélkül, hogy ő vólna tárgya a' nevettségnek; inti őket, hogy ne nevesenek. Erre *Neuhauser* egy kevésbé keményetske hangon felelt, hogy nekik azt nem tilalmazhatná a' Tiszt, hogy közönséges helyen jó kedvek ne lehessen, a' magok pénzek' arra étel és ital mellett; 'stovábbá is tsak nevetgéltek. Ennek szemlélésére fel-ugrik kevés idő

B b b z

vár.

vártatva a' neki mérgelődött Tifzt, ki-rántja a' kardját, 's nagy hirtelenséggel egy kanyarítót vág szegény *Neuhausernek* a' feje' kaponyájából; más két vágásokkal pedig a' nyak-szírtján, 's bal vállán ejtett sebeket. Még tovább is dühös-ködött volna, ha ki nem vették volna kezétől a' kardot. El-érkezvén a' fenn-említett Katonák, közbe-fogták a' bűnös Tifziet, 's el-vittek magokkal; a' szegény *Neuhauser* is el-vitetett: de még most is kilődik, 's kevés reménység van az életéhez. — Szanni lehet szegény *Neuhausert*, hogy egy keményetske feleletének, 's helytelen nevetkődzésének leve áldozata; de valóban szánakozásra méltó a' bűnös Tifzt is, kit egy felforrott indulat tett szerentsétlenné. — Be nagy letzke telik ezen kettős szomorú példából mind azoknak, kik látják, hogy más Ember társok égész tűzben vagyon, még is nem hogy békét hagynának annak; hanem piszkállyák a' tüzet, 's olajt öntenek reája: mind pedig más részről az olyanoknak is, kik jóllehet esmérük a' magok könnyen fel-lobbanó természeteket, még is nem funak a' bosszantatás' alkalmatossága elől. A' tudomány tehát ez: 1-ször, *Mást ne bosszants, hogy meg ne tsapjon téged is az ő haragja' tüzének lángja.* 2-ször, *Kerüld az olyan helyet, a' hol alkalmatosságot vehetnél a' bosszankodásra; melly mind mást, mind téged magadat örökre szerentsétlenné tehetne.*

Az *Alsó - Ausiriai* Kormányfő, egy tudósítást kerengtet mind a' Városban, mind a' külső Városokban, mellyben jelenti, hogy Dec. 9-dikén egy meg-öletett Férjfi' teste találtatott a' *Práter*-erdejében. Le írja a' meg-öletettnek teste állását, valamint a' ruháját is, melly a' kalap, nadrág, és tzipő hijjával völt; 's kívánja, hogy a' ki valamit tudna a' meg-öletettetről, légyen hir-adással.

Faëton,

Faëton, a' szerentsétlensége tette híressé. Tudjuk, mit irt rólla *Ovidius*:

*Vitaret Coelum Phaëton, si viveret, et quos
Optarat stulte tangere nollet equos.*

Héj ha vissza nyerhetné *Faeton* a' maga életét, nem kívánna ő bezzeg, a' világ' kintséért is többször olly fellengösen kotsikázni — 's nézze el csak az ember, még is találkoznak ma követői *Faetonnak*, sőt nőttön nő a' száмок; ámbár nem egy kettő már az közzülök, a' kiknek kevés héján múlt el, hogy nyakok nem tört. — *Faeton-szekerének*, vagy rövideden *Faetonnak* neveznek, egy, két személynek, 's két lóra való olly magas kotsit, hogy az bé nem fér a' közönséges magasságú kapukon, hanem az úttzán meg-áll, 's ott kell gráditson fel-mászni beléjek. Gráditznak lehet nevezniük a' fel-hágót, mivel néhány léptői vagynak. Hátul a' *Faetonon* Inasok nem állanak, hanem ólommal meg töltött bőrös láda vagyon a' bakra fel-szegezve, azért, hogy el ne düllyön olly hamar a' magas alkotvány; de biz azért sokakat ki-tálalt már ez. Tudtunkra a' Város' leg-nevezetesebb úttzáján — az úgy nevezetett *Grábenen* — is két szerentsétlenség esett már olyan. Tavaly történt, hogy a' mint egy Gavallér, Gr. *T—n* igen szép Kis-Affzonyt repítene a' *Faetonján*, valamelly billenése esik a' kotsinak, 's úgy ki-veti a' gyönyörű alakot, hogy ha pihes ágy' közepére esett volna, még is meg-feküdté volna az esést. Hát mikor kemény köre esett ortzával: csak el lehet gondolni, minémű sérelmesnek kellett lenni az esésnek. A' mi pedig még inkább fáj a' szemérmes Kisaffzon-nak, a' vólt, hogy szégyent tett szegénykén a' szoknyája. — Közelébb, B. *Vetzlárnét* is éppen a' *Grábenen* ejtette ájulásba a' *Faeton*. — Miért nem hagyják hát el az Uraságok, ezt a' veszedelmes *Faëton*? — Jaj nem lehet ám, mert módi!

Magyar

Magyar Ország.

Poson Vármegyéből érkezett hozzánk egy Levél, melly kemény ki-fejezésekkel kél ki ellenünk, azon Elő-adásnak Munkánkba lett iktatásáért, melly Elő-adásban közel három millióra van téve a' Proteftánság' száma; holott (így szól az említett Levél) a' Kir. Helytartó Tanátsnál lévő Laistrom szerént, nem mennek többre a' Reformátusok, és Lutheránusok (kik számossabbak amazoknál) egygyüve véve, két milliónál. — Azt is hánnya szemünkre a' Levél, hogy mi a' Tisz. Papi Rendet sértegetjük. — Ezen ellenvetésekre, a' míg bővebben felelhetnénk, csak azt mondjuk most, hogy mi, a' *tűrhetetlenségnek* Lelkétől bizonynyal nem vezéreltetünk, a' Vallást hiszfük és tartjuk mind a' jövődöbéli, mind a' földi boldogság' fő eszközének, és a' Polgári Társaságok leg erősebb fundamentomának: mellyre nézve lehetetlen, a' Vallás' hiv szolgai a' T. Papi Rend erántt is mind belső mind külső nagy tisztelettel nem viseltetnünk, annyival inkább lehetetlen azt sértegetnünk. De minthogy látjuk, hogy csak ugyan alkalmatosság vétetődött némellykori írásainkból, a' felölünk való visszás gondolkodásra: tellyes igyekezettel úgy törekedünk ezen túl folytatni Munkánkat, hogy még csak alkalmatosságot se lehessen abból venni olly vélekedésekre, mint ha mi, azon esztelenek' száma közzé elegyedtünk volna józan fővel, kik a' Valásból, 's annak Szolgaiból tsúfot akarnak üzni.

Amaz esmeretes nagy nevü, 's érdemü Hazafinak, M. Balogh Péter Úrnak, Ns *Torontál-Vármegyei* Fő Ispányságába lett bé-iktattásáról:

„Szent András (November) Havának 8-dik napján tartatott Nagy-Betskereken, Mélt. *Ótsai Balogh Péter* Septemvirális és Udvari Tanácsos Úrnak a' Főispányi Székbe való bé-iktatása. Ő Fel.

Felsőge, maga kegyelmes akarattyának magyarázását bizta N. M. B. Tóth - Prónai Prónay László Belső Tanács és Csárdai Fő - Ispány Úrra. A Gyülekezet, a' szer felett való rossz utak miatt nem nagy, de még is mintegy száz ember számból álló lévén, minekutánna egybe-ült: küldetett a' T. Státusok' részéről mind a' Kir. Biztos, mind pedig a' Fő Ispány Úrhoz egy számos Deputátió, melly a' meg - irtt Méltóságokat az Ülésbe hívta. Ezen Deputátiónak Feje vólt T. Márffy második Al Ispány Úr. A' Deputátiót azonnal követték a' Méltóságok, és ki ki maga helyét el-foglalván B. Prónay Úr ő Excel. ja egy igen ékes Beszédet tartott, mellyben a' Vármegyék' eredetét, mivoltát, a' Király' és a' Haza' szolgálatinak elő-mozdítására alkalmas el-oltságokat, 's a' Fő Ispányi kötelességeket igen fontosán hozta-elő, és igen helyesen fejezte ki. A' Fő Ispány' személléről szóllván, igen érzékeny beszéddel, 's könyves szemekkel emlékezett azon időre, mellyben ez, az ő Excel. ja' patvariáján lakott; elő hozta hasznos és nyomos szolgálatit, azokban szerzett sok érdemeit, régi, úgymint már a' 13 dik százban tündöklött, és sok jeles Férjfiakat szültt Familiából lett származását; utóllýára a' Ns Vármegyét ösztönözte, hogy az ilyen Fő-Ispánnyal lett meg-ajándékoztatását, királyi kegyelemnek jeléül vegye; és ő Felsőge eránt háládatos szívvel, Fő Ispánnya eránt pedig bizodalommal 's engedeimességgel viselteffen. Ezen Beszédnek mintegy közepe táján hiteltetett meg a' Fő Ispány, ágyú-dörgések, és öröm-kiáltások között.

Végezyén Beszédjét Kir. Biztos ő Excell. ája, hasonló hathatósságú Beszéddel felelt erre a' Fő Ispány Úr. Midön a' Bé iktató Urnak maga erántt iffjúságában gyakorlott kegyessegeről kezdett beszélleni, a' zokogás, 's a' sűrű könyhúllások által szava el-fogódott, úgy hogy néhány

mi-

minutumot kellett közbe vetni, míg magán erőt vehetvén, folytathatta Beszédét.

Ezen Beszédnek kettős vala tzéllya: az első, hogy az igaz háládatosságot bizonyítsa bé, melyet a' polgári kötelességeknek meg-tartásában helyheztesett; a' második, hogy a' Fő Ispánnak, mint első magisztratuális Személynek, úgy nem különben a' több magistr. Személyeknek is kötelességét le-írja.

Emlékeztvén arról, hogy ő Felsége, tulajdon kedves Fia' (a' Nádor Ispány' maga közbevetésére ajándékozta légyen meg őtet ezen hivatallal, és hogy ezen adomány annál betsesebb, mennél nagyobb és kegyelmesebb kezekből jön, ekképpen szóllott:

„Ha halgatnék is: ki ki szívében nevezi a' F. Római Tsáfszárt *II. Leopoldot*, kegyelmessen uralkodó törvényes Királyunkat, örökös Urunkat, vagy inkább Atyánkat, azt a' valósággal nagy Fejedelmet, a' kit a' jövőendő idő bámúlni fog; az én tsekély pennám pedig csak néminémüképpen sem tud ábrázolni: azon nagy Fejedelem adta nékem, ma törvényeffen által-vett hivataltomat; a' ki *Europának* minden részeibe behozta, tulajdon haszna' meg-vetésével a' békeséget, akkor, a' midőn győzedelmes Seregei már három szomszédos tartományt foglaltak el; a' midőn Frigyesé' a' Nagy *Katalin'* Vitézei, általkelvén a' *Dunán*, a' *Török Birodalom'* Anya-Városát is félelembe ejtették; a' midőn a' Magyar Nemzet, törvényes kötelességéhez képest, a' had' folytatására, és akármelly agyarkodók' meg-zabolázására elegendő erős karokat, barmot, életet ajánlott, 's az Isteni Gond-viselés Hazánkat olly bőv természettel áldotta meg, melyből az ígélet könnyű szerrel telt volna ki: a' ki gyökeres Törvényeinknek kötelező voltát megismervén, azokat betsüli, 's meg-újúlt erőbe helyeztette; az Emberiségnek jussait, Jobbá-

gyai.

gyainak minden nemeire nézve védelmezi; az új testamentomi, eggyügyü, szent, és mindent megtűrő Vallást, a' türhetetlenségnek motskától; minden Népeinek lelki-esméretét pedig, 's a' Hit eránt való vélekedését az erőszaktól meg-menti; az Igazság' ki-szolgáltatását óltalmazza, 's eredeti tzellyára vezeti; a' büntetések mellett a' vételekre haragszik, de az Embert kiméli; a' ki meg-tanulván az Országlásnak nagy mesterségét, és annak világos próbáját a' maga *Olasz* Tartománnyanak a' lehető bódogságra való emelése által meg-mutatván, magát a' maga Népei' tselédes Attyává tette, és nem a' vérontásban, hanem *Titus*, és *Trájánus*-ként, mindenek' bódogításában keresi azon igaz, egyedül bódogító belső nyugodalmát, és valóságos ditsősségét, melly fel-marad akkor is, midőn *Macedóniai Sándornak* a' sok isszonytató vérontás' szomorú emlékezetére emelt olzlopai az idő által meg-emésztetnek; a' kinek e' szerént minden tzeljai, a' köz bódogság' el-érésére intéztetnek, melly hogy változást ne szenvedjen, maga Fels. Gyermekait úgy neveli, hogy jó nyomdokát mindekben kövessék; a' mint ezen nevelésnek áldott gyümölsét háláadó szívvel látja az Ország nevezetessen a' Korona Örökösében, és a' Nádor-Ispányban, ezen két Felséges Fő Hertzegekben, kikhez hasonlókat Jegyző Könyveink nem mutathatnak, és a' kik fénylő Tsillagjai bódogságra derült Országunk' Egének."

Folytatása következik.

A' *Debretzenben* történt néhány rend-béli ééseknek okát ki nem tapogathaták semmi úton módon, az e' végre ki-rendeltetett Királyi Bízatos *Irak*, úgymint: *Lovasság' Generálja 's Magyar Országi Vice-Kommendáns B. Barkó*, és *Máramarosi Fő Ispány Gr. Hállér Jósef* ő Excel. jok; 's már Dec. 2-dikán oda is hagyták *Debretzent*. Az alatt is támadt vólna tűz, míg a' visgálás tartott:

tott: ha jókor reá nem találtak volna a' kanótzra.

Bodrog - Keresztúrról, Nov. 29-dikén. „Hála Istennek, hogy már a' két utolsó hetiben Novembernek, tsak ugyan mindenütt el - végezheténk a' *Hegy - allyán* ezt a' kinos sáros szüretet, a' millyet, eggy ötöbéli Ember' ideje is vagyon, hogy nem ért a' Hegy - allya.

Most már kellemetes idők járnak, és tsak egy hétig ne legyen még valami esés: olly derekassan lehet szántani vetni, hogy ősszel se különben. “

Erdély Ország.

Kolosvárról, Dec. 4-dikén. „A' Fő Kormányozó Tanács meg-parantsolta a' maga Kántzellistáinak, hogy az ő hire 's tudása nélkül, semminémű dologban ő Felségéhez irni ne mérésheljenek. Ezen parantsolatra, az a' sok panasz szolgálatott alkalmatosságot, melly innen fel ment az Udvarhoz.

Szebenből úgy halljuk, hogy a' mióta el jött onnan a' Fő Kormányozó Tanács, sok lopások, fosztások, és ház fel-verések esnek. Gyilkosság ugyan tsak nem történt más azon kívül: hogy a' nyáron eggy oda közel lévő vendég-fogadóban halva találtatott reggel a' fogadós, negyed magával.

A' marha - dög, melly már hat esztendőktől fogva nem igen hágy alább Hazánkban, most *Ns Kolos - Vármegyének* alsó kerületében ütötte ki magát; de orvoslására minden rendelések megtéttenek.

Az Ország' Perceptorságára, 's Kontralórságára, mind a' Vallások', mind a' Nemzetek' külömbisége szerént kándidált érdemes Uri Sze-mellyeket a' Fő Kormányozó Tanács; kik közül, következők a' leg-több vok-osok:

A'

A' *Perceptorságra*. A' Katholikusok közzül *Palkó István* Úr választatott 12; a' Reformátusok közzül *Rosnyai István* Úr 11; az Evangyélíkusok közzül: *Kleinkanf András* Úr 10 voksokkal.

A' *Kontralórságra*. A' Kathol. közzül *Szabó János* Úr 12; a' Reform. közzül *Borsos György* Úr 12; az Evang. közzül *Vágner János* Úr 11 voksokkal. “

Austriai Belgium.

Egy *Bétsi* Esmerősünkhöz, ezeket irta *Brüsszel*-ből egy jó Barátja, Dec. elsőjén:

„Igen el-drágították itt a' szállást, a' sok ki-költözött *Frantziák*. — A' *Bráabantziai* Rendeknek egy harmad része, a' Tsászárr mellé állott; de két harmad rész még is patvarkodik. Ezen engedetlen két harmad rész közzül négyen fogvais vagynak azért, hogy Deputátusaik lévén a' Rendeknek, meg nem engedték, azon Végzéseknak, a' Rendek' Jegyző Könyveikből való kitöröltetését, mellyek a' Tsászárr el-intézése ellen hozattak vólt két izben is a' Rendek által. — A' Revoluzió alatt veretett pátriota - pénzeknek nagy keletek vagyon itten. —

— — — — —
— — — — —

Elegyes Történetek.

Ha ma élne Bölts *Salamon*, 's ma akarná elő számlálni a' leg-bizonytalanabb, 's ki-tanúlatatlanabb dolgokat: talám leg elől tenné azok
kö.

között a' *Politika*' újjait, mellynek ürgését forgását vallyon ki harározhatná meg? — Most egyszerre azt írják, hogy a' *Prussziai* Udvar meg frigyessedett a' *Péttersburgival*. — Hát a' *Londoni* Udvar mit tsinál? Erről azt mondogatják, hogy a' *Bétsi* Udvar körül forgolódik; mellyel már öszve - szövetkezettnek kláltja a' hir *Hollandiádt*. — Furtsa dolog volna biz a', hogy az *Angliai* második Királyfi — az *Yorki Hertzeg* — 's a' *Hollandiai* örökös Helytartó' Fia, most víszik - el *Berlinből* a' két Hertzeg - Alfzonyokat; 's magok az Udvarok között éppen ekkor kezdene fogatkozást szenvedni az értelmek', 's szívek' egysége? — Jaj, könnyebb ám' kedvekre nyújtózni az *Angliai* 's *Hollandiai* Hertzegeknek, a' *Berlini* szép Hertzeg - Alfzonyok mellett egy ágyban; 's könnyebben lehet ezt örömmel hallani *Berlinben*, 's 's el-nézni *Londonban* és *Hágában*, mint a' változó körülállásokban is változhatatlanul kezét fogni egymással az Udvaroknak!

II. Katalinról az a' szél fúj *Angliából*, hogy a' *Lengyel Országi* Közös. Társaságot derekallan keríti frigyeseinek.

A' *Szárdiniai* Király, *Markeze Perellát*, a' *Prussziai* Udvarnál lévő Követjét választotta maga Minifterjének az *Acheni Kongresszusra* (*Aquisgránumi Gyűlésre*).

De mit akarnak abban az *Aquisgránumban* a' külső Hatalmasságok?

Egy leísz, kétség kívül, az ott fenn-forgó tárgyak közzül, a' *Frantzia Nemesség*' vílizaállásának elszközlése; mellynek el törlésén nem nyugodhatnak meg más Hatalmasságok is. — Tanátskozni fog a' Gyűlés minden bizonynyal, *Avenio*, 's *Venaisijn* Tartományainak a' *Római* Szent Székhez való víliza-szerzéséről is; melly eránt hathatóffan ébrefztette Pápa ő Szeptsége, az *Európai* Hatalmasságokat egy nyomos Irásában,

ban, melly költ a' múltt Októbernek 26-dikán; de csak most lett maga valóságában közönségesse.

Bizonyosnak írják *Stokholmból*, hogy a' jövő tavasszal fegyveres kézzel akar a' *Svéd Király* segítségekre jöni a' ki-költözött *Frantzidknak*; de míg a' lenne, öszve szándékozik hívni Országá' Rendjeit, az *Oroszokkal* folytatott hadban tett adósságokra nézve: melly végre kezdik is már előre készítgetni az Ország' vélekedését a' Király' meg-hitt Emberei.

Nagy nyughatatlanságban vagynak a' miá *Angliában*, hogy nem tudhatják bizonyosan, mitsoda szerencsével folytathatja a' hadat *Cornwallis* Generálisok, *Tipo-Saib* ellen, *Bangalore* Városának meg-vételeitől fogva.

Azt írják *Algirből*, hogy a' *Dej* tsupán azért izent volna hadat a' *Svéd Királynak*, mivel kevésnek találta az ajándékot, mellyet a' *Svéd Király* küldött néki. — A' *Velentzeiektől* is azt kívánja a' *Dej*, hogy két annyi summat küldjenek néki ezentúl, elztendei ajándék fejében, mind eddig, az az 8500 *Zechin* helyett 17000ot.

Tsak rá vevé magát a' *Spanyol Udvar* megént, hogy meg-újíttsa a' békességről-való alkut a' *Marokkói Tsáfszár* Ministerével *Chiappe* Urral. — Az *Algiri Dej*, nagy barátságát bizonyította vólt eleinten mind szóval, mind tselekedettel *Spanyol Ország* eránt; hanem csak hamar meg kezdett ismét hidegedni: mellyre nézve egy kis melegítőt küldött néki a' *Spanyol Király*, t. i. 44000 piafter ajándékot ezüst pénzben.

Hogy a' *Spanyol Udvar* más értelemben kezd lenni, mint vólt, a' *Frantzia* dolgokra nézve: onnan gondollyák némellyek, mivel a' *Frantzia* Tisztartó *Urtübise* Ur is (kit a' *Frantzia Király* el-fogatásától fogva nem esmért többé a' *Spanyol*

nyol Udvar valóságos *Frantzia* Követnek) hivatalos volt arra a' vendégségre, melyet adott szokás szerént *Károly*' Innépén a' külső dolgokra ügyelő *Minister*, 's a' mellyen jelen voltak minden más külső Országí Követek, 's *Ministerek* is.

Portugalliából 65000 hordó bort visznek ki esztendőnként *Angliába*, és *Hiberniába*; 's 30000-et az északi Státusokba. Ezen bor ki-hordás sok pénzt hajt nem csak a' Kereskedők', és a' Státus' Kasszájába; hanem a' szőlős Gazdák' er-
szénnyébe is: mellyre nézve úgy fel is kezdtek hagyni a' Lakosok a' szántással vetéssel, hogy idegen Tartományokból kellett gabonát bé-szállítani *Portugalliába*. Kivánván ennek eleit venni néhai *Minister Pombál*, még ahoz a' kemény eszközhöz is nyúlt, hogy a' szőlőket ki-vágattá. De hogy nagyobb hasznát látták a' Lakosok a' szőlő-mívelésnek: bizony csak az után adták ők újra magokat, *Pombál*' halálától fogva. Ez eránt sok panasz ment a' Királynéhez; minek-
okáért tanátsot tartatott maga fels. jelenlétében a' Királyné, el-hivatván abba néhány nagy tapasztalású, 's a' dolgokba való mély bé-látással bíró Kereskedőket is, és a' föld-mívelésre ügyelő Akademiának Tagjait. A' tanátskozásnak a' lett a' vége, hogy a' szőlő terméshozást tellyességgel nem kell akadályoztatni, úgymint a' melly annyi kintset takarít bé az Országba, hogy annak egy kevés részén is elegendő gabonát lehet *Barbariából*, 's az *Amerikai* szabad Tartományokból bé-szerezni.

Venaiissin, és *Avignon* (*Avenio*) Tartomány-
nyaiban, benn vagynak már Nov. 3-dik, 10-dik, és 11-dik napjaitól fogva három *Frantzia* Kom-
misszáriusok, három ezer *Frantzia* Katonasággal
egygyütt; 's helyre-állították a' tsendességet,
melly-

mellynek állandósága színt' olyan szükséges volna ezen bődögélűni kívánó két Tartományoknak, mint *Frantzia Országának*, a' mellyhez szerkeztettek. Mert irtóztatók azok a' pusztítások, 's dühös vérontások, mellyeket csak a' múltt Októb. 15-dikén, és 16-dikán is elkövettek ott némelly zenebonások, kiknek fejek vólt *Gen. Jourdan*. Ezt, sok társaival együtt el fogatták már a' *Frantzia* Bízatosok.

Anekdota Potemkinről.

Ezen nagy Embernek gazdag és pompás mulattságai közzül, egy vólt az is (mint *Jaffy* bírják), hogy ő néki mind *Galátzban*, mind már az előtt *Jaffyban* is külömbkülömbféle külső országi materiakkal, módi portékákkal, 's ritkaságokkal rakott báltjai vóltak; 's mikor Dámák mentek látogatására *Varsóból*, vagy *Lemberg*ből, melly gyakran meg-esett: meg-hordozta azokat a' maga drága báltjaiban, 's vásárt indított veleik: melly abból állott, hogy mézes mázos beszédű Kalmár' módjára kérdezgette őket, mivel szolgálhat nékiek. Minden Dáma, a' ki valamelly portékát választott ki magának, tartozott bé-írni a' maga nevét egy a' végre készült könyvbe; 's a' melly Dámáknak neveik fel vóltak jegyezve ezen könyvbe, ő azokat mind a' maga adóssainak szokta hívni.

(*Ismail Vára'* meg-vételéről való Anekdotát, a' jövő postán közöllyük).

Tudományi Dolgok.

A' múltt hónapnak 28-dikán, illy tizimű Munkátska jött ki *Polonban*: *Páfsztori Dal*, *Három Ixben Fordította Döme Károly*. *) Ez, olly ter-

*) Egy ez az érdeemes *Pap Úr a' Pofonyi Szemináriomban* neveltettek közzül. Most Nagy-

mészetes Fordítás (így ír felöle egy Barátunk), hogy abban legkissebb erőltetést se talál az Ember, 's egész erőben fejezte ki a' Fordító, az eredeti Irónak érzéseit. Magának a' Fordítónak is van benne egy Alagyája, 's egy Pásztori Dalja. Mind a' kettő: kedvellég, 's természet. Vagyon ezeken kívül *Ovidius'* Keservei (Tristium) első Alagyájának is fordítása: mely, minémű remek fordítás legyen: nyilván ki tetszik onnan, hogy a' *Kassai* Magyar Museumban méltó helyet talált.

* *

* *

* *

Decembernek első napján, *Schwechet* alatt (ez, egy postánnyira vagyon *Bétshez*, *Pozson* felé) egy párna-zsákot találtak az úton, melyben magyar öltözetek, 's egyéb portékák találtak. A' kié talált volna lenni, jelentse magát *Eberstorfban*, *Schwechet* mellett, ő Ts. 's K. Felsége' Uradalmi Kántzelláriájában.

Aaa árkusunkban 747 lapján a' 22-dik sorban ki-maradt ezen szó elől: *Társaságot*: Kereskedő.

Küldjük az o o árkust, az Ország-Gyűlése' Historiájához tartozó Aktákból.

Költ *Bétsben*, Decembernek 13-dik napján, 1791-dik éltendőben.

Nagy-Szombatban vagyon Szabó Püspök ő Nagysága mellett, mely Méltóságnak a' Pofonyi Szemináriumban viselt Directorságáról háladatos szívvel fognak emlékezni mind azok, kik hiv kormányozása alatt neveltettek.